

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus V. De pœna Judicis iniquè judicantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

prolationem ipsarum, vel earum alicujus, se appellasse, & causam appellationis hujusmodi adhuc pendere, proponat; quod deinde extendit ad causas qualitercunque, etiam per appellationem pendentes; ne scilicet prætextu hujus pendentis impediatur ab executione.

2664. Not. 3. Clementinam solum procedere, de illo, qui contra se tres conformes sententias reportavit; ibi: *is, qui in beneficiis, vel alia quavis causa, tres contra se in petitorio, vel possessorio sententias reportavit, ad agendum de nullitate ipsarum, vel alicujus ex eis, nullatenus admittatur*; ubi adverte ly *contra se*; ergo non procedit, ubi tertius intervenit pro suo interesse; adedque à tertio exceptionem interponente, vel contra illas sententias, vel contra earum executionem, hanc impediri posse, in quantum docet de suo præjudicio; sic Covarr. *prætic. qq. c. 15. à n. 9.* quod tamen nota, nisi sententia lata contra unum ex litigantibus etiam noceat tertio, de quo jam egimus superius.

Advertendum 2. ly *ad agendum*; ex hoc enim videtur deduci, quod licet *is*, contra quem tres sententiæ conformes latae sunt, nullatenus admitti debeat *ad agendum* de nullitate ipsarum, donec illæ plenarie sint executioni datæ; non tamen debere extendi ad alios modos impediendi executionem, quibus non intentatur actio de nullitate illarum, v. g. viâ simplicis querelæ, imploratione nobilis officii Judicis, exceptionibus &c.

ARTICULUS V.

De pœna Judicis iniquè judicantis.

2665. Jure civili, si Judex malè judicavit, *litem suam facit*, hoc est, periculo litis se obstringit, ac litem, & damnum partis læsæ in se transfert, ita, ut contra ipsum agi possit actione in factum, ad litis æstimationem; sic Hostiensis in Summa ad Rubric. hujus tit. n. 5. sed de hac pœna jam egimus supra à n. 175. De jure verò canonico in ejusmodi Judices in c. *Cum externi. 1. h. t. in 6.* statutum est, *ut, si Judex ordinarius, vel delegatus, in gravamen alterius litigantium partis, aliquid*

Tom. II.

contra justitiam & propriam conscientiam egerit, ex favore, aut per sordes (videlicet pecuniâ corruptus) præter alias pœnas per annum ab officii executione suspensus maneat, & ad litis æstimationem parti, quam læsit, condemnandus; quod, si suspensione durante, temerè se divinis ingesserit, irregularitatem, juxta canonicas Sanctiones, contrahat, à qua eum liberare nemo poterit, præter Romanum Pontificem; aliis quoque constitutionibus, quibus judici, malè judicanti, pœnæ infliguntur, in suo vigore permanentibus.

Ex hac decretali deducitur, quod, si Judex Ecclesiasticus, sive ordinarius, sive delegatus, contra conscientiam, & justitiam, per sordes, vel per gratiam, quicquam facit in judicio in gravamen partis, est suspensus ab executione officii per annum, & condemnabitur ad æstimationem litis, parti læsæ; & si durante suspensione se ingerat divinis, fit irregularis, à qua nisi per Papam liberari non potest, & hæc ultra alias pœnas juris, ubi not. 1. quod per sordes judicare, dicitur, quando judicat pecuniâ corruptus, ut, post alios, explicant Menoch. *de Arbitr. casu 342. n. 18.* & plene Decian. *in tract. crimin. lib. 8. c. 33. à n. 3.* Farin. *in prætic. crimin. p. 3. q. 111. n. 361.* ubi subdit quod per sordes judicare dicitur, quando quis ad judicandum movetur, vel ex pretio, seu proximo, vel ex prece, seu gratia, vel ex odio, seu inimicitia, aut ex timore.

Not. 2. hanc constitutionem pœnalem (atque adeo strictè interpretandam) ferri contra Judicem Ecclesiasticum ordinarium; non autem, *Secularem; nec Episcopum.* Non *Secularem*; nam textus expositè loquitur de Judice Ecclesiastico, ibi: *caveant Ecclesiastici Judices*; & infra, ibi: *si quis Judex Ecclesiasticus Ordinarius, aut etiam delegatus fama suæ prodigus, & propriè Prosecutor honoris contra conscientiam, & contra justitiam in gravamen partis alterius, in judicio, quicquam fecerit per gratiam, vel per sordes*; ab executione officii per annum noverit se suspensum, ad æstimationem litis parti, quam læserit nihilominus condemnandus. Non *Episcopum*, juxta c. *Quia 4. de sentent. excommunic. in 6.* ubi cautum est, quod *Episcopi* nullam suspensionis,

Rrrr

nis,

nis, aut interdicti sententiam incurrunt, nisi eorum expressa mentio fiat; quod etiam procedit de Arbitris solum ex compromisso; non autem Arbitris juris; nam istorum arbitria omnimodè redacta sunt ad formam judiciorum.

2667. Not. 3. pœnam suspensionis, prout exprimitur in textu, esse ab officio; ubi adverte, quando quis simpliciter, & sine addito dicitur *suspensus ab officio*, intelligi ab exercitio, & usu potestatis tam ordinis, quàm jurisdictionis internæ; non autem à beneficio; sic gloss. in dict. c. cum aeterni V. officii; Sayrus de Censuris l. 4. c. 13. n. 3. & alii, & quia dicitur *noverit se suspensum*, notatur, significari ipso jure, nam quando verbo futuri temporis jungitur participium præteriti temporis, tunc, *lata est sententia*, ut per Tiraq. in L. unquam. Verbo, *revertatur*, n. 74. C. de revocand. donat. Farinacius dict. q. 111. n. 71.

2668. Not. 4. ut hanc pœnam Judex, malè judicans, incurrat, requiri hæc tria. 1. quòd agat *contra conscientiam*; 2. quòd *contra justitiam*; 3. quòd ex hoc alterum, contra quem pronuntiat, gravet; ut patet ex ipso textu dict. c. 1. h. t. in 6. ibi: si quis verò Judex Ecclesiasticus, ordinarius, aut etiam delegatus, famæ suæ prodigus, & proprii persecutor honoris, *contra conscientiam, & contra justitiam, in gravamen partis alterius* in judicio, quicquam fecerit per gratiam, vel per sordes: ab executione officii per annum noverit se suspensum. Hinc non incurrit suspensionem illam *annuam* (ibi per annum noverit, se suspensum) qui quidem *contra conscientiam*, sed non injustè judicavit.

2669. Not. 5. quòd Judex Ecclesiasticus, qui dictam suspensionem incurrat, etiam fiat irregularis, si durante anno exerceat usum ordinis, seu divinis se ingerat; non autem si exerceat usum jurisdictionis externæ; ratio est ex ipso textu, ibi: si suspensione durante damnabiliter ingesserit divinis, *irregularitatis laqueo se involvet secundùm Canonicas sanctiones*; sed utendo jurisdictione externa, non ingerit se *divinis*; secus, utendo potestate Ordinis; ergo. Ratio hujus ulterior est; quia irregularitas solum hoc titulo incurritur ab illo, qui violat talem Censuram

per exercitium actus ejusmodi censura interdicti, ut diximus l. 5. de sentent. excom. ita Sanchez de Censur. D. 42. sect. 5. num. 1.

Not. 6. quòd solus Papa potest tollere irregularitatem provenientem ex eo, quòd quis suspensione durante in divinis se ingesserit, sicut etiam absolutio suspensionis contractæ ab eo, qui Ordines suscepit, dum vinculo censuræ obstrictus erat, respectu Clerici secularis reservata est Papæ: c. cum illorum, de sent. excom. Bonac. de suspension. omnibus in partic. disp. 3. q. 2. puncto 6. n. 7. & constat ex ipso textu, ibi: *à qua non nisi per summum Pontificem possit liberari*.

Not. 7. per istam constitutionem Innocentii IV. in c. Cum aeterni. 1. h. t. in 6. non tolli alias pœnas, tam legales, quàm canonicas, statutas Judicibus, pretio, vel sordes malè judicantibus; constat ex ipso textu, ibi: *salvis alijs constitutionibus*, quæ Judicibus malè judicantibus pœnas ingerunt, & infligunt; rationem reddit Pontifex: *dignum est enim, ut, qui in tot præsumit offendere, pœnâ multiplici castigetur*. Est enim absurdissimum, quòd Judex, qui debet esse Minister, & Custos justitiæ, & hanc ministrare partibus, corruptus per sordes, & privatos affectus, justitiam tam damnabiliter vulneret.

Circa pœnas porrò, extra dict. c. 1. decretas Judicibus, per sordes judicantibus. Not. 8. multiplices esse, quas refert Barbosa in dict. c. 1. à n. 10. inter quas, præter pœnam capitalem, vel deportationis, numeratur *privatio dignitatis*; condemnatio *in quadruplum jure antiquo*; jure autem novo, si pœna sit pecuniaria, *tripulum*; si criminalis, *amissio bonorum omnium*. Procedunt autem hæc pœnæ legales, imò & Canonice, cum Judex contra conscientiam, & injustè gravat partem scienter, & voluntariè; ita Novart. in Manuali. c. 27. n. 157. Bonacina

D. 3. q. 3. à num. 2.

& alii.

